

Zadeva: Zapisnik 81. redne seje Programskega sveta Sinteze in Nacionalnega sveta za spremembo volilnega sistema (NSVS)

Seja je potekala preko elektronskih medijev v torek, 21. januarja 2025 med 17 in 18.45 uro po naslednjem dnevnem redu:

1. Pregled dejavnosti v preteklem obdobju;
2. Kratka analiza mednarodnega dogajanja z vidika neposrednih posledic za Slovenijo;
3. Razno.

Ad 1) Pregled dejavnosti v preteklem obdobju

Obdobje zadnjih 14 dni je zaznamovalo pred vsem (S)poročilo vlade o njenih aktivnostih v zvezi s ciljem, ki ga je zapisala v Koalicijsko pogodbo: da bo že v tem mandatu v volilni sistem uvedla prednostni glas in s tem zagotovila vpliv volivcev, kot ga definira Ustava. Strokovnjakom za volilne sisteme je seveda jasno, da samo uvedba neobveznega in relativnega prednostnega glasu na eni strani še zdaleč ne zagotavlja volivcem obljubljenega vpliva, na drugi strani pa ne ukinja možnosti manipulacij, s katerimi naše politične stranke zlorabljajo sedanji volilni sistem. Vztrajanje političnih strank pri taki formulaciji je seveda čisto sprenevedanje.

To vladno (s)poročilo torej še enkrat več kaže na sistemsko sprenevedanje političnih strank, tako koalicijskih kot opozicijskih. Pri slednjih je novo raven sprenevedanja dosegla SNI, ki je najprej presenetila s ponudbo, da pripravi svoj predlog sprememb Zakona o volitvah v DZ (ZVDZ). Predlog je res pripravila, toda v nasprotju z ustavnimi okviri (predlog vsebuje zahtevo po povečanju števila poslancev na 90 + 2, da bi bilo število deljivo s predlogom 18 VE). Ko so ostale stranke pokazale zanimanje za ta predlog na predpostavki, da NSI zagotovi manjkajoče glasove za spremembo Ustave in sprejem novele zakona, je NSI takoj preklicala lasten predlog, da se z njim ne strinja več, ker je do volitev prekratek čas.

Ob takem ravnanju NSI je svoje začudenje in ogorčenje izrazil tudi eden od idejnih nosilcev predloga sprememb v NSI, g. Janez Pogorelec, iz česar se je med nami oz. z njim razvila polemična diskusija o posameznih vidikih potrebnih sprememb ZVDZ, ki ji lahko sledite na naši [spletni strani](#); glej pod **KOMUNIKACIJA**.

Na to vladno (s)poročilo smo pripravili svoj odgovor in ga posredovali tako vladi kot na naslove številnih drugih organov in institucij. Poudarili smo pomen referendum, ki pomeni priznanje, da mora o volilnem sistemu so-odločati ljudstvo in da ne sme nastajati le kot mešetarjenje političnih strank. Hkrati pa je ta referendum prinesel jasno moralno obvezo vladi, koalicijskim in opozicijskim strankam, da volilni sistem demokratizirajo. Nespoštovanje te obveze nekako ponavlja nepripravljenost političnih strank, da spoštujejo voljo ljudstva, Ustavo, zakonodajo itd., skratka, veljaven pravni red, kot se to že več kot desetletje dogaja v primeru ne-ustanovitve pokrajin. S tega zornega kota gledano lahko zatrdimo, da politične stranke že več kot desetletje dejansko ustvarjajo ustavno krizo. Z njihovim ravnanjem v primeru volilnega sistema to krizo samo še poglobljajo.

V SINTEZI-KCD in NSVS resno opozarjamo slovensko politično elito, da to njeno nespoštovanje Ustave in pravnega sistema postaja nevarno, saj neposredno vodi v anarhijo in politični kaos. Se stranke igrajo z eksistencialno paradigmo slovenske države?

Ad 2) Kratka analiza mednarodnega dogajanja z vidika neposrednih posledic za Slovenijo;

To vprašanje je direktno vodilo v analizo brutalnega spreminjanja mednarodnih razmerij in posledic tega neokolonialističnega procesa. Grobo uveljavljanje ameriških državnih interesov ne glede na obstoječe mednarodne sporazume, meje, pogodbe, itd. skratka, ne glede na obstoječi pravni red, bo po oceni nekaterih razpravljavcev postavilo tudi EU pred tako težke preizkušnje, da lahko tudi razpade. Ocenjujemo, da bi morali odgovorni v Sloveniji zastaviti scenarij možnih posledic in preživetvenih možnosti države, če bi velikemu ameriškemu Trumpu sledili mali nacionalni trampizmi v naši neposredni soseščini.

Vendar pa to ni naša prioritarna preokupacija. Mi smo svoje videnje ukrajinske vojne in izraelskega genocida Palestincev pred mesecem dni opredelili in obenem opozorili na dolgoročne posledice vsiljevanja ameriške neprizivne pravice

uveljavljanja lastnih interesov in koristi. Ta stališča smo posredovali pristojnim in javnosti. Čeprav so ga mediji po dogovoru s politiko ali na podlagi avtocenzure blokirali, so številni odmevi po drugih kanalih pokazali, da je bilo naše stališče videno in slišano. Verjetno zdaj ne bi bilo smiselno, da tej problematiki posvetimo pretežen del našega interesa in naših intelektualnih naporov.

Ad 3) Razno

Pod to točko smo se, med drugim, dogovorili:

- Na naslednjo sejo, kjer bo uvodna tema vprašanje pokrajin, nosilec pa dr. Dušan Plut, se moramo dobro pripraviti. Odlično bi bilo, da nekaj izhodiščnih misli za razpravo vnaprej pisno (1 – 2 strani) pripravijo tisti, ki so se s to problematiko intenzivneje ukvarjali: dr. C. Ribičič, dr. D. Radonjič, mag. E. M. Pintar;
- Pripraviti pismo za vodstvo TV SLO s predlogi (Tarča) (Igor, Pintar, Vlado);
- Preveriti možnosti za organizacijo zborovanja v CD. Osnutek pripravi Pintar;
- Programska usmeritev nove stranke Fokus je zanimiva; poslati pozdrave, vzpostaviti kontakt (Pintar + ostali);
- Kontaktirati M. Štefančiča (Igor K.)

Obravnavali smo še nekaj drugih pomembnih zadev, o katerih bomo več spregovorili na naslednji seji.

Zapisnik pripravil E. M. Pintar